

No 44 (2020)

P.3

The scientific heritage

(Budapest, Hungary)

The journal is registered and published in Hungary.

The journal publishes scientific studies, reports and reports about achievements in different scientific fields. Journal is published in English, Hungarian, Polish, Russian, Ukrainian, German and French.

Articles are accepted each month. Frequency: 12 issues per year.

Format - A4

ISSN 9215 — 0365

All articles are reviewed

Free access to the electronic version of journal

Edition of journal does not carry responsibility for the materials published in a journal. Sending the article to the editorial the author confirms it's uniqueness and takes full responsibility for possible consequences for breaking copyright laws

Chief editor: Biro Krisztian

Managing editor: Khavash Bernat

- Gridchina Olga - Ph.D., Head of the Department of Industrial Management and Logistics (Moscow, Russian Federation)
- Singula Aleksandra - Professor, Department of Organization and Management at the University of Zagreb (Zagreb, Croatia)
- Bogdanov Dmitrij - Ph.D., candidate of pedagogical sciences, managing the laboratory (Kiev, Ukraine)
- Chukurov Valeriy - Doctor of Biological Sciences, Head of the Department of Biochemistry of the Faculty of Physics, Mathematics and Natural Sciences (Minsk, Republic of Belarus)
- Torok Dezso - Doctor of Chemistry, professor, Head of the Department of Organic Chemistry (Budapest, Hungary)
- Filipiak Pawel - doctor of political sciences, pro-rector on a management by a property complex and to the public relations (Gdansk, Poland)
- Flater Karl - Doctor of legal sciences, managing the department of theory and history of the state and legal (Koln, Germany)
- Yakushev Vasilij - Candidate of engineering sciences, associate professor of department of higher mathematics (Moscow, Russian Federation)
- Bence Orban - Doctor of sociological sciences, professor of department of philosophy of religion and religious studies (Miskolc, Hungary)
- Feld Ella - Doctor of historical sciences, managing the department of historical informatics, scientific leader of Center of economic history historical faculty (Dresden, Germany)
- Owczarek Zbigniew - Doctor of philological sciences (Warsaw, Poland)
- Shashkov Oleg - Candidate of economic sciences, associate professor of department (St. Petersburg, Russian Federation)

«The scientific heritage»

Editorial board address: Budapest, Kossuth Lajos utca 84,1204

E-mail: public@tsh-journal.com

Web: www.tsh-journal.com

CONTENT

ECONOMIC SCIENCES

Hryshchuk N. FINANCIAL ASSURANCE AS A FACTOR FOR THE DEVELOPMENT OF THE COMPETITIVENESS OF SMALL AGRICULTURAL FORMS..... 3	Mazur K. IMPROVEMENT OF MECHANISMS OF STATE GOVERNANCE OF SUSTAINABLE RURAL DEVELOPMENT 31
Zhmurko I. IMPROVEMENT OF INSURANCE SERVICES PROVIDED BY INSURANCE COMPANIES IN THE AGRARIAN SPHERE OF UKRAINE 12	Buller E., Tlekhurai-Berzegova L., Chinazirova S., Hotova I. THE PLACE OF THE PERSONNEL TRAINING SYSTEM IN THE PERSONNEL POLICY OF ORGANIZATIONS 41
Ivanov S. THE MODEL OF ASSESSING INDICATORS OF PERSONNEL OPERATION IN MANAGING HR- PROCESSES BASED ON FUZZY SETS 17	Todosiychuk V., Moroz V. ORGANIZATION AND CONDITION OF INSURANCE ACTIVITIES IN INSURANCE COMPANIES 43
Gasimova A., Gakhramanova Y., Salmanova K. ROLE OF DIGITAL ECONOMY IN TOURISM DEVELOPMENT.....22	Tomashuk I. ANALYSIS OF COMPONENTS OF ENVIRONMENTALLY SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF RURAL TERRITORIES IN THE CONDITIONS OF GLOBAL CHALLENGES ON THE EXAMPLE OF THE VINNYA REGION 54
Kisova A. SOCIAL ENTREPRENEURSHIP AS A FORM OF SOCIAL INNOVATION 24	Yurchuk N. FEATURES OF BUSINESS INTELLIGENCE DEVELOPMENT IN THE CONDITIONS OF DIGITAL TRANSFORMATIONS.....68
Lyskova I. AGILE MANAGEMENT IN THE ASPECT OF ORGANIZATIONAL BEHAVIOUR DEVELOPMENT 27	

Глухова, И.Б. Дуракова и др. - М.: Инфра-М, 2015. - 320 с.

4. Кибанов, А.Я. Управление персоналом (для ссузов) / А.Я. Кибанов и др. - М.: КноРус, 2018. - 176 с.

5. Полевая, М.В. Управление персоналом в гостиничном сервисе / М.В. Полевая. - М.: Academia, 2015. - 368 с.

6. Потемкин, В.К. Управление персоналом / В.К. Потемкин. - СПб.: Питер, 2019. - 32 с.

7. Глехурай-Берзегова Л.Т., Бюллер Е.А., Бахова А.П., Гишева С.Ш. Современный взгляд на инновационное управление персоналом // «Экономика и предпринимательство», №12 (ч.1) (89-1) 2017 г. С.1102-1105.

8. Глехурай-Берзегова Л.Т., Бюллер Е.А., Бахова А.П., Хотова И.Р. Система бюджетирования расходов на персонал // «Экономика и предпринимательство», №11 (88) 2017 г. С.1304-1307.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА СТАН СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СТРАХОВИХ КОМПАНІЯХ

Тодосійчук В.Л.

к.п.н., доцент,

доцент кафедри адміністративного менеджменту та альтернативних джерел енергії, Вінницький національний аграрний університет

Мороз В.В.

магістр, ВНАУ

ORGANIZATION AND CONDITION OF INSURANCE ACTIVITIES IN INSURANCE COMPANIES

Todosiychuk V.

Ph.D., associate professor

Vinnitsia National Agrarian University, Ukraine

Moroz V.

Master's degree, VNAU

Анотація

Стаття присвячена дослідженню теоретичних аспектів та практичному використанню наукових рекомендацій щодо управління та оцінки фінансового стану страхової компанії, визначенню системи показників, які б змогли охарактеризувати різні сторони фінансової діяльності страхової компанії, а також пошуку шляхів удосконалення оцінки фінансового стану страхових компаній в Україні. Проаналізовано динаміку основних показників ПАТ НАСК «ОРАНТА», проаналізовано фінансову стійкість, надійність і платоспроможність підприємства, проведено оцінку фінансового стану ПАТ НАСК «ОРАНТА» за допомогою тестів раннього попередження.

На основі аналізу показано ключові проблеми діяльності страхового ринку та проблеми, що стримують його розвиток. Також подано прогноз подальшого розвитку страхових компаній на ринку України.

Abstract

The article is devoted to the research of theoretical aspects and practical application of scientific recommendations on management and assessment of financial condition of an insurance company, defining a system of indicators that could characterize different aspects of financial activity of an insurance company, as well as finding ways to improve the assessment of the financial condition of insurance companies in Ukraine. The dynamics of the main indicators of PJSC NASC "ORANTA" is analyzed, the financial stability, reliability and solvency of the enterprise are analyzed, the financial condition of PJSC "NASC" ORANTA "is analyzed with the help of early warning tests.

The analysis shows the key problems of the insurance market and the problems that hinder its development. The forecast of further development of insurance companies in the Ukrainian market is also given.

Ключові слова: страхування, страховий ринок, фінансові показники, ПАТ НАСК «ОРАНТА», страховий ринок, страхові компанії.

Keywords: insurance, insurance market, financial indicators, PJSC "ORANTA" PJSC, insurance market, insurance companies.

Постановка проблеми. Формування в Україні ринкової економіки, розбудова її інфраструктури, створення дієвих механізмів господарювання для усіх суб'єктів ринку передбачає необхідність теоретичного з'ясування суті страхової діяльності, пошук адекватних новим умовам методів захисту та відшкодування втрат як фізичним, так і юридичним особам.

Разом із розвитком ринкових відносин, ускладненням взаємозв'язків між усіма суб'єктами господарювання зростає ймовірність виникнення непередбачуваних ускладнень, підвищується ступінь ризику на всіх рівнях. Підприємець у ринкових умовах ризикує втратити свій капітал, може спричинити своєю необачною поведінкою втрати капіталу у своїх постачальників, споживачів або посередників. Працівник в умовах ринку може втратити

роботу, здоров'я, працездатність, заощадження, майно. Одні втрачають годувальника, комусь на повертають кредит, хтось потерпає від зміни курсу валюти і т. ін.

Суттєво впливає на зростання ризиків пов'язаних із технікою, розвиток науково-технічного прогресу. Все більшої гостроти набувають екологічні проблеми. Потребують професійного вирішення політичні аспекти суспільного буття.

Зростання ризику в усіх сферах людського життя та господарської діяльності зумовлює необхідність захисту громадян від можливих втрат та розподілу збитків серед широкого загалу. Закономірність тут така: чим більше суб'єктів охоплено страхуванням, тим менше воно коштує окремій особі.

Метою статті є дослідження організації та стану страхової діяльності в страхових компаніях. Аналіз діяльності страхової компанії на страховому ринку.

Виклад основного матеріалу. Страхування – це спосіб захисту майнових інтересів громадян в умовах ринкової економіки. Кожна людина має знати, як вона може обмежити свій ризик і скільки їй це коштуватиме.

З іншого боку, страхова справа є прибутковим різновидом підприємництва, яке в Україні тільки починає розвиватися.

Враховуючи це, в своїй роботі я висвітлюю суть страхування, аналізую його суб'єкти та об'єкти, визначаю правове поле діяльності усіх учасників страхового ринку.

В умовах становлення ринкової економіки особливе значення набувають питання страхування підприємницької діяльності, адже дана сфера фінансових відносин є важливим фактором оздоровлення економіки, забезпечення відтворення національного виробництва, створення необхідних умов для здійснення підприємницької діяльності. Формування страхового ринку потребує підготовки фахівців зі знанням основ страхування.

Специфічність економічних відносин при страхуванні виділяє їх в самостійну сферу фінансових відносин, які є об'єктом дослідження дисципліни «страхування».

Страхування – це одна з найдавніших категорій суспільних відносин. Реформування усієї системи економічних відносин, соціальні перетворення та трансформаційні зрушення, що відбуваються в Україні, надають особливої уваги розв'язанню проблеми страхового захисту, наявність потреби в якому та реальна можливість її задоволення характеризують ступінь розвитку економіки країни.

Необхідність всебічного розвитку страхування є особливо важливими, оскільки для усунення наслідків реалізації прямих та опосередкованих збитків саме відшкодування останніх через систему страхування має позитивні макроекономічні наслідки. Створення дієвої системи захисту інтересів громадян, підприємців, держави, підтримка соці-

альної стабільності суспільства неможливе без ефективного функціонування ринку страхових послуг із широким спектром усіх його галузей та видів.

Страхування в нашій державі, як сфера специфічних відносин, реалізується у фінансовій системі через ланку децентралізованих фінансів. У страхуванні, як у дзеркалі, відображається вся сукупність протиріч, проблем і тенденцій, які притаманні економіці країни.

Розвиток вітчизняного страхування має створити сприятливі умови для подальшого інтегрування України в світову страхову інфраструктуру шляхом гармонізації та адаптації національного страхового законодавства до прийнятих в країнах Європейського співтовариства страхових традицій.

Страхування здатне стати механізмом, за допомогою якого суспільство й держава можуть вирішити чи не найважливіші економічні, соціальні та політичні проблеми. Недооцінка ролі страхування негативно впливає на всі сфери економіки. Враховуючи, що сучасний спеціаліст, крім фахових знань, повинен мати широку ерудицію, логічно мислити, швидко сприймати все новітнє в економіці та суспільному житті, виникає необхідність формувати та розвивати страхову культуру.

Управління процесом досягнення фінансової стійкості страховика багато в чому залежить від якості та повноти інформації щодо його фінансового стану, яка втілюється у певних показниках. Показник платоспроможності страхової компанії, безперечно, відіграє ключову роль в оцінці її фінансового стану. Але на підставі цього одного показника неможливо достовірно оцінити фінансовий стан страховика, його фінансову стійкість. Потрібна розгорнута картина, яка може змалювати лише низка відповідних показників[3].

Система цих показників має бути достатньо повною, не перевантаженою, дієвою, мінімальною. Система показників при цьому має бути необхідною та достатньою. Побудова системи показників фінансової стійкості вітчизняних страховиків у нашій країні тільки-но почалася. Цей процес перебуває під значним впливом досвіду країн із розвиненими страховими ринками, де подібні показники використовуються вже десятки років. останнім часом з'явилося достатньо публікацій із викладенням зарубіжного досвіду, описання окремих показників та методів їх обчислення. На базі закордонного досвіду створюються системи показників, використовувани для рейтингових оцінок страхових компаній. Але у зв'язку із тим, що в різних країнах одні й ті ж самі показники досить часто використовуються під неоднаковими назвами, а також у зв'язку із особливими труднощами, пов'язаними із перекладом, в практиці вітчизняного страхового ринку використовувати зарубіжні підходи іноді досить проблематично.

Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України «з метою стандартизації процедур здійснення аналізу фінансової надійності страховиків» своїм розпорядженням від 17.03.2005

№3755 затвердила рекомендації щодо аналізу діяльності страховиків, які так само базуються на тестах раннього попередження.

Відповідно до Рекомендацій здійснюється аналіз капіталу, активів, страхових резервів, доходності і надається відповідна оцінка.

Коефіцієнти доволі легко обчислювати, оскільки дані, необхідні для їх розрахунку, можна знайти у фінансовій звітності страховиків і у спеціалізованій страховій звітності, яка подається до Держфінпослуг. Вони являють собою набір достатньо простих показників, що дозволяють оцінити в комплексі фінансовий стан страхової компанії.

Тести раннього попередження базуються на принципі порівняння фактичних фінансових показників діяльності страховиків з визначеними Держфінпослуг нормативами.

Для аналізу використовуються такі форми фінансової звітності: «Баланс», «Звіт про фінансові результати», «Звіт про рух грошових коштів», «Звіт про власний капітал».

Показники тестів раннього попередження та методи їх розрахунку запроваджені Держфінпослуг відображені в таблиці(1), які включають 11 показників, сукупні результати за якими групуються у спеціальні аналітичні таблиці і дають Держфінпослуг змогу оцінити фінансову надійність кожного конкретного страховика.

Показники, що використовуються у якості тестів раннього попередження, можна згрупувати у три групи.

Група1. Показники, що характеризують склад та структуру активів страховика та взаємозв'язок між активами та зобов'язаннями:

Таблиця 1

Показники тестів раннього попередження та методи їх розрахунку

№	Показники	Метод розрахунку	Формула *
1	Показник дебіторської заборгованості	ПДЗ= 100%*(деб.заборг./капітал)	$100 * (\Phi 1\ 050 + 160 + 170 + 180 + 190 + 200 + 210 + 060) / (\Phi 1\ 280 - 010 - 430 - 480 - 620 - 630)$
2	Показник ліквідності активів	ПЛА= 100%*(високоліквідні активи / зобов'язання)	$100 * (\Phi 1\ 230 + 240) / (\Phi 1\ 430 + 480 + 620 + 630)$
3	Показник ризику страхування	ПРС= 100%*(сума чистих премій за всіма полісами / капітал)	Життя: $100 * (P1\ 080 - 090) / (\Phi 1\ 280 - 010 - 430 - 480 - 620 - 630)$ Не життя: $100 * (P1\ 010 - 020) / (\Phi 1\ 280 - 010 - 430 - 480 - 620 - 630)$
4	Зворотний показник платоспроможності	ЗПП= 100*(заг.сума зобов'язань / капітал)	$100 * (\Phi 1\ 430 + 480 + 620 + 630) / (\Phi 1\ 280 - 010 - 430 - 480 - 620 - 630)$
5	Показник доходності	ПД= 100*(чистий прибуток / капітал)	$100 * (\Phi 2\ 220 / \Phi 1\ 280 - 010 - 430 - 480 - 620 - 630)$
6	Показник обсягів страхування (андеррайтингу)	ПА=100*(виплати і витрати) / (сума чистих зароблених премій)	Не життя: $100 * (P1\ 240 + 320 + 330 + P3(K)\ 070 - P3(\Pi)\ 070 + P4(K)\ 070 - P4(\Pi)\ 070) / P1\ 070$
7	Показник змін у капіталі	ПЗК= 100*((капітал т) / капітал т-1)	$100 * ((\Phi 1\ 280 - 010 - 430 - 480 - 620 - 630)(K) / (\Phi 1\ 280 - 010 - 430 - 480 - 620 - 630)(\Pi) - 10)$
8	Показник змін у сумі чистих премій за всіма полісами	ПЗЧП= 100*((сума чистих премій (т) / (сума чистих премій (т-1)-1)	Життя: $100 * ((P1(\Pi)\ 080 - 090) / (P1(K)\ (080 - 090) - 1)$ Не життя: $100 * (P1(\Pi)\ (010 - 020) / P1(K)\ (010 - 020) - 1)$
9	Показник незалежності від пере-страхування	ПНП= 100*(чиста сума премій по всіх полісах) / (валова сума премій по всіх полісах)	Життя: $100 * P1\ (080 - 090) / P1\ 080$ Не життя: $100 * P1\ (010 - 020) / P1\ 010$
10	Показник відн.чистих страх.резервів до капіталу	ПВРК= 100% * (чисті страхові резерви) / (капітал)	Не життя: $100 * (\Phi 1\ 415 - 416) / (\Phi 1\ 280 - 010 - 430 - 480 - 620 - 630)$
11	Показник доходності інвестицій	ПДІ= 100% * (прибуток від фінансової діяльності) / (середній обсяг фінансових інвестицій протягом року)	$200 * \Phi 2\ (110 + 120 + 130 - 140 - 150 - 160) / \Phi 1\ (040(\Pi) + 045(\Pi) + 220(\Pi) + 040(K) + 045(K) + 220(K))$

Джерело: складено автором.

- показник дебіторської заборгованості, який показує співвідношення між дебіторською заборгованістю і чистим капіталом страховика, цей показник якісно характеризує структуру активів страховика;

- показник ліквідності активів визначає, яка частка зобов'язань страховика покривається високоліквідними активами;

- зворотний показник платоспроможності, який показує співвідношення між загальною сумою зобов'язань і можливістю їх покриття власними активами;

Група 2. Показники ефективності страхової діяльності:

- показник ризику страхування характеризує обсяги страхової діяльності у порівнянні із реальними можливостями страховика відповідати за страховими зобов'язаннями власними вільними коштами;

- показник андеррайтингу вважається показником ефективності страхової діяльності;

- показник змін у сумі чистих премій за всіма

полісами, відображає темпи приросту величини чистих премій страховика протягом року;

- показник незалежності від перестраховування, чим більший цей показник, тим більш незалежною від перестраховування є страхова організація;

Група 3. Показники дохідності та рентабельності:

- показник дохідності, який показує суму чистого прибутку на одиницю чистого капіталу страховика;

- показник змін у капіталі, свідчить про зростання ринкової вартості страхової організації;

- показник дохідності інвестицій, який характеризує рентабельність фінансових вкладень страхової компанії.

Фактична оцінка кожного зазначеного показника визначається шляхом порівняння розрахункового значення показника з відповідною шкалою значень, значення якої затверджено вже зазначеним Розпорядженням Держфінпослуг.

Таблиця 2

Діапазон (шкала) значень показників тестів раннього попередження для порівняльного аналізу фінансових коефіцієнтів

№ з/п	Показник	Шкала	
		Не життя	життя
1	Показник дебіторської заборгованості (ПДЗ)	1.0<ПДЗ<50 2. 50<ПДЗ<75 3. 75<ПДЗ<100 4. 100<ПДЗ	1.0<ПДЗ<50 2. 50<ПДЗ<75 3. 75<ПДЗ<100 4. 100<ПДЗ
2	Показник ліквідності активів (ПЛА)	1.95< ПЛА 2.80<ПЛА <95 3.65 <ПЛА< 80 4. ПЛА<65	1.60< ПЛА 2.50<ПЛА <60 3.40<ПЛА < 50 4. ПЛА<40
3	Показник ризику страхування (ПРС)	1.ПРС<100 2.100<ПРС<200 3.200<ПРС<300 4.300<ПРС	1.ПРС<300 2.300<ПРС<400 3.400<ПРС<500 4.500<ПРС
4	Зворотний показник платоспроможності (ЗПП)	1.0<ЗПП<20 2.20<ЗПП<50 3.50<ЗПП<75 4.75<ЗПП, ЗПП<0	1.0<ЗПП<20 2.20<ЗПП<50 3.50<ЗПП<90 4.90<ЗПП, ЗПП<0
5	Показник дохідності (ПД)	1.50<ПД 2.25<ПД<50 3.0<ПД<25 4.ПД<0	1.50<ПД 2.25<ПД<50 3.0<ПД<25 4.ПД<0
6	Показник обсягів страхування (андеррайтингу) (ПА)	1.ПА<50 2.50<ПА,100 3.100<ПА<110 4.110<ПА	-
7	Показник змін у капіталі (ПЗК)	1.10<ПЗК 2.5<ПЗК<10 3.0<ПЗК<5 4.ПЗК<0	1.10<ПЗК 2.5<ПЗК<10 3.0<ПЗК<5 4.ПЗК<0
8	Показник змін у сумі чистих премій за всіма полісами (ПЗЧП)	1.40<ПЗЧП 2.33<ПЗЧП<40 3.10<ПЗЧП<33 4.ПЗЧП<10	1.40<ПЗЧП 2.33<ПЗЧП<40 3.10<ПЗЧП<33 4.ПЗЧП<10

9	Показник незалежності від перестраховування (ПНП)	1.50<ПЗП 2.40<ПЗП<50 3.30<ПЗП<40 4.ПЗП<30, 85<ПЗП	1.80<ПЗП 2.65<ПЗП<80 3.50<ПЗП<65 4.ПЗП<50
10	Показник відн.чистих страх.резервів до капіталу (ПВРК)	1.0<ПВРК<50 2.50<ПВРК<75 3.75<ПВРК<100 4.100<ПВРК, ПВРК<0	-
11	Показник дохідності інвестицій (ПДІ)	1.10<ПДІ 2.5<ПДІ<10 3.0<ПДІ<5 4.ПДІ<0	1.30<ПДІ 2.5<ПДІ<300 3.0<ПДІ<10 4.ПДІ<5

Джерело: складено автором.

Таблиця 3

Коригувальні (вагові) коефіцієнти, що використовуються для визначення фінансової стійкості страхової організації

№	Показник	коефіцієнт	
		«не життя»	життя
1	Показник дебіторської заборгованості (ПДЗ)	0,04	0,05
2	Показник ліквідності активів (ПЛА)	0,10	0,125
3	Показник ризику страхування (ПРС)	0,06	0,075
4	Зворотний показник платоспроможності (ЗПП)	0,18	0,225
5	Показник дохідності (ПД)	0,06	0,075
6	Показник обсягів страхування (андерайтингу) (ПА)	0,06	-
7	Показник змін у капіталі (ПЗК)	0,06	0,075
8	Показник змін у сумі чистих премій за всіма полісами (ПЗЧП)	0,06	0,075
9	Показник незалежності від перестраховування (ПНП)	0,18	0,225
10	Показник відн.чистих страх.резервів до капіталу (ПВРК)	0,16	-
11	Показник дохідності інвестицій (ПДІ)	0,04	0,075

Джерело: складено автором.

Діапазон значень показників тестів раннього попередження для порівняльного аналізу фінансових коефіцієнтів наведено в таблиці (2).

Зрозуміло, що кожний із зазначених показників по-різному впливає на фінансову надійність страхової організації. Для того, щоб відповідним чином оцінити ступінь цього впливу, методика Держфінпослуг передбачає коригувальні коефіцієнти, які виконують роль вагів стосовно до фінансових показників. Коригувальні коефіцієнти, що використовуються для визначення фінансової стійкості страхової організації наведені в таблиці (3).

Загальна оцінка фінансової надійності визначається як сума фактичних оцінок за окремими показниками, помножених на відповідні коефіцієнти. Ця оцінка визначається по-різному для компаній, що здійснюють страхування життя і компаній, що здійснюють загальне страхування.

Результати розрахунків за тестами раннього попередження страхові організації мають оформляти у вигляді таблиць за встановленим форматом і подавати до Держфінпослуг.

ПАТ НАСК «ОРАНТА» – універсальна страхова компанія, яка пропонує більше 50 страхових продуктів з добровільних та обов'язкових видів страхування для представників малого та середнього бізнесу, підприємств різних галузей економіки, корпорацій, холдингів і фінансових груп.

Основним завданням компанії усі роки було розгортання регіональної мережі та формування агентського корпусу. Сьогодні ПАТ НАСК «ОРАНТА» – це крупна роздрібна компанія з розгалуженою регіональною структурою, яка включає 25 філій, 25 центрів врегулювання збитків, 25 відділів медичного асистансу та понад 400 Центрів продажу та обслуговування клієнтів по всій Україні.

Основні фінансові показники ПАТ НАСК «ОРАНТА»

	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019* рік
Статутний фонд	159 000.0	159 000.0	159 000.0	159 000.0
Власний капітал	261 970.1	250 507.0	228 887.7	202 639.0
Страхові резерви	328 704.3	376 979.3	499 430.2	567 983.8
Частка перестраховальників у страхових резервах	36 773.2	29 853.1	72 258.5	85 033.1
Страхові премії	508 642.4	610 415.3	776 790.8	451 586.6
Премії, передані у перестраховання	39 816.9	46 693.5	47 126.6	41 810.1
• резидентам	28 385.0	32 978.9	32 696.1	23 954.1
• нерезидентам	11 431.9	13 714.6	14 430.5	17 855.9
Страхові виплати	149 941.7	195 381.9	267 523.7	154 361.2
Виплати, отримані від перестраховальників	12 326.2	14 965.7	18 420.0	10 390.7
Чистий прибуток	34 735.4	- 4 601.2	-31 994.0	-26 248

Джерело : сформовано автором за даними НАСК "Оранта"

Страхові резерви НАСК "Оранта" утворюються з метою забезпечення майбутніх виплат страхових сум і страхового відшкодування залежно від видів страхування (перестраховання). Страхові резерви в обсягах, що не перевищують технічних резервів, утворюються у тих валютах, в яких НАСК "Оранта" несе відповідальність за своїми страховими зобов'язаннями, і обліковуються окремо по кожній валюті. Страхові зобов'язання приймаються рівними обсягами наявних технічних резервів. Страхові зобов'язання, передані перестраховикам, відображаються в активі балансу ПАТ НАСК "Оранта" як права вимоги до перестраховиків. НАСК "Оранта" зобов'язана формувати страхові резерви (технічні резерви) і вести їх облік за видами страхування.

Дана страхова організація є однією з не багатьох страхових компаній, яка стояла у джерел зародження страхового бізнесу в Україні і яка по сьогоднішній день залишається надійною по відношенні до найважливіших пріоритетів, які є головними в ринковій економіці, і якими вона керується у повсякденній діяльності з першого року свого існування і до теперішнього часу. Це максимальна увага до клієнта, гарантії виконання прийнятих на себе зобов'язань, постійне підвищення якості послуг, що надаються, повне та своєчасне врегулювання страхових випадків, ретельне дотримання норм корпоративної етики та вимог чинного законодавства.

ПАТ НАСК "Оранта" спеціалізується на всіх видах страхування. Основний прибуток забезпечують такі види страхування, як страхування майна, відповідальності, автомобільного та авіаційного транспорту, від нещасного випадку, на випадок захворювання.

До переваг компанії можна віднести стабільний ріст фінансових показників, в першу чергу об'єму платежів, стабільність показників та клієнтської бази, якість послуг та супутнього сервісу, кадровий склад компанії, оперативність прийняття рішень, гнучкість у підході до клієнтів.

Маркетингові служби ПАТ НАСК "Оранта" спільно із іншими управліннями компаніями на основі стратегічного планування реагують на зміни та потреби в суспільстві, розробляючи нові страхові продукти та програми, які розраховані як на юридичних так і на фізичних осіб.

ПАТ НАСК "Оранта" – універсальна страхова компанія, яка пропонує більше 50 страхових продуктів з добровільних та обов'язкових видів страхування для представників малого та середнього бізнесу, підприємств різних галузей економіки, корпорацій, холдингів і фінансових груп.

Основні фінансові показники станом на 1.01.2016р.: страхові виплати – 55,1 млн. грн.; страхові платежі – 203,6 млн. грн.; страхові резерви – 200,5 млн. грн.; активи – 256,9 млн. грн.; статутний фонд – 163,6млн. грн.

З року в рік ПАТ НАСК "Оранта" зміцнює свої позиції у основних видах страхування та інших напрямках страхового бізнесу. В Умовах жорсткої конкурентної боротьби ПАТ НАСК "Оранта" є лідером страхової галузі. Репутація страхової компанії ставиться вище хвилинної вигоди, довіра страхових партнерів виправдовується завжди, страхова культура в Україні завдяки діяльності компанії розвивається та підтримується.

Попит на якісні страхові послуги постійно зростає, одночасно з цим загострюється і конкурентна боротьба на ринку. Перевага ПАТ НАСК "Оранта" – це чутливе реагування на вимоги ринку, підвищення якості послуг, гнучке поєднання інноваційних та традиційних підходів до рішення проблем клієнтів та партнерів.

Фінансовий стан компанії має такі фактори, що впливають на рейтинг фінансової стабільності:

- швидкий розвиток компанії дозволяє їй залишатись одним із лідерів страхового ринку країни;
- компанія стабільно зберігає значний запас у забезпеченні необхідного рівня платоспроможності;

— фінансові можливості, що зростають, дозволяють компанії залишати на власному утриманні більше ризиків, що особливо важливо в умовах жорсткого ринку перестраховування;

— зберігається тенденція росту власного капіталу, що позитивно позначається на фінансовій стабільності компанії;

— спостерігається збільшення обсягів страхових резервів поряд з покращенням їх якості;

— на компанію значно не вплинула ринкова тенденція до скорочення обсягів автостраховування, що була викликана замороженням програм споживчого кредитування низкою українських банків.

Кадрова політика ПАТ НАСК "Оранта" є одним із найважливіших факторів завдяки якому компанія зберігає лідируючі позиції на страховому ринку. Від ефективності діяльності персоналу залежить досягнення стратегічних цілей компанії. В умовах сучасної ринкової економіки грамотна кадрова політика безпосередньо впливає на конкурентоздатність компанії та її іміджу в діловому світі. Постійно удосконалюється структура компанії, покращується підбір кадрів. В той же час компанія піклується про своїх співробітників. Вона надає своїм працівникам можливість навчатися, підвищувати свою кваліфікацію компенсуючи при цьому супутні витрати, розглядаючи їх, як інвестиції у власний розвиток.

Таким чином піклування про колектив, стабільна кадрова політика, надання співробітникам соціальних гарантій, можливості навчання та росту є надійним фундаментом подальших досягнень та успішного розвитку компанії.

Усвідомлюючи, що довгостроковий комерційний успіх можливий тільки в умовах соціальної стабільності, страхова компанія прагне не тільки забезпечити гідний рівень життя та соціальний захист своїм співробітникам, але й сприяти збалансованому соціально-економічному розвитку всієї країни.

Те, що ПАТ НАСК "Оранта" поступово стабільно збільшує свої активи говорить про те, що компанія дійсно є одним із лідерів в сфері страхової діяльності, і планує своє майбутнє на отримання прибутків.

Активи – це ресурси, контрольовані підприємством в результаті минулих подій, використання яких, як очікується, приведе до надходження економічних вигод у майбутньому.

Динаміка росту активів компанії на протязі останніх трьох років свідчить про те, що страховий бізнес у ній розвивається успішно. Так у 2014 році активи компанії склали 150247,6 тис. грн., а вже в наступному 2015 році активи зросли на 93500,9 тис. грн. і склали 243748,5 тис. грн. В 2016 році активи компанії в порівнянні з 2015 роком зросли на 256440,77 тис. грн. і склали 500189,27 тис. грн.

ПАТ НАСК "Оранта" з метою надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства на звітну дату складає баланс відповідно до ПСБО №1 «Баланс».

У балансі відображаються активи, зобов'язання та власний капітал ПАТ НАСК "Оранта". Згорання статей активів та зобов'язань є неприпустимим, крім випадків, передбачених відповідними положеннями (стандартами).

Підсумок активів балансу повинен дорівнювати сумі зобов'язань та власного капіталу.

Основні кошти, так само як і довгострокова дебіторська заборгованість компанії, хоч і постійно зростають, але все одно займають нестабільну позицію в структурі активів.

Так частка основних коштів в 2015 році збільшилась на 7,45% в порівнянні з 2014 роком, а в 2016 році в порівнянні з 2015 роком збільшилась на 5,24%.

Тенденцію до збільшення в структурі активів за останні три роки має дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги. Вона в 2015 році збільшилась на 2,42% в порівнянні з 2014 роком, і вийшла за цей період з 10311,0 тис. грн. до 22630,9 тис. грн., тобто збільшилась на 12319,9 тис. грн.

Постійний ріст в грошовому виразі займають виробничі запаси, які становили у 2014 році 188,7 тис. грн., у 2015 році 1013,2 тис. грн., і у 2016 році 3039,6 тис. грн.

Щодо грошових коштів та їх еквівалентів в національній валюті спостерігається збільшення з кожним роком, а що стосується грошових коштів в іноземній валюті то навпаки у 2014 році вони становили 98031,5 тис. грн., у 2015 році зменшились на 33,09%, а у 2016 році вони становили 62711,92 тис. грн., на 19,62% менше ніж у 2015 році.

Невеликий ріст активів за останні три роки діяльності досліджуваної страхової організації спостерігається в довгострокових фінансових інвестиціях. В 2014 році вони становили 2804,7 тис. грн., що на 31 тис. грн. менше ніж у 2015 році.

**Характеристика активної частини балансу ПАТ НАСК "Оранта" за досліджуваний період
(тис. грн.)**

№	Найменування статті балансу	2014 рік		2015 рік		2016 рік	
		Вартість, тис. грн.	Структура, %	Вартість, тис. грн.	Структура, %	Вартість, тис. грн.	Структура, %
1	Нематеріальні активи	109,8	0,07	1066,5	0,44	3199,5	0,64
2	Основні кошти	5837,1	3,88	27632,0	11,33	82896,0	16,57
3	Довгострокові фінансові інвестиції	2804,7	1,87	2835,7	1,16	2780,6	0,56
4	Довгострокова дебіторська заборгованість	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5	Виробничі запаси	188,7	0,13	1013,2	0,42	3039,6	0,6
6	Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	10311,0	6,86	22630,9	9,28	45261,8	9,05
7	Дебіторська заборгованість за розрахунками	700,1	0,47	1600,1	0,66	3200,2	0,64
8	Інша поточна дебіторська заборгованість	134,08	8,92	28608,4	11,74	57216,8	11,44
9	Грошові кошти та їх еквіваленти: - в національній валюті	18841,9	12,54	79950,1	32,8	239850,3	47,95
10	- в іноземній валюті	98031,5	65,25	78389,9	32,16	62711,92	12,54
11	Затрати майбутніх періодів	14,0	0,01	21,7	0,01	32,55	0,01
Всього		150247,6	100	243748,5	100	500189,27	100

Джерело: розраховано автором на основі активу балансу страхової компанії «Оранта».

В 2015 році їх вартість становила 2780,6 тис. грн., що склало 0,56 структурних відсотків, тобто з кожним роком вартість довгострокових фінансових інвестицій зменшувалась.

Аналізуючи дані табл. (5) можна відмітити, що в 2014, 2015 та 2016 роках найбільшу структурну частку займав резерв незароблених премій, а найменшу — кредиторська заборгованість за товари та послуги.

В 2016 році можна побачити різке збільшення вартості поточних зобов'язань за розрахунками: з

12086,3 тис. грн. в 2015 році по 33756,9 тис. грн. в 2016 році, що в структурному співвідношенні пасиву балансу означає збільшення на 21670,6 тис. грн.

За останні два роки в пасиві балансу спостерігається зменшення вартості прав вимог до перестраховальників. Так у 2014 році вони склали 8212,1 тис. грн. а в 2015 році — 8164,2 тис. грн., тобто зменшились на 47,9 тис. грн., лише у 2016 році вони зросли і становили 33756,9 тис. грн.

Таблиця 5

Характеристика пасивної частини балансу ПАТ НАСК "Оранта" за три останні роки (тис. грн.)

№ з/п	Найменування статті балансу	2014 рік		2015 рік		2016 рік	
		Вартість, тис. грн.	Структура, %	Вартість, тис. грн.	Структура, %	Вартість, тис. грн.	Структура, %
1	Статутний капітал	113624,1	75,62	163624,1	67,13	235618,7	47,1
2	Додатковий капітал	0,00	0,00	76250,0	31,28	76250,0	15,24
3	Резервний капітал	467,8	0,31	467,8	0,19	467,8	0,09
4	Нерозподілений прибуток звітного року	4143,2	2,76	100497,1	(41,23)	79395,79	15,87
5	Резерв незароблених премій	36128,6	24,05	95531,2	39,19	191062,4	38,19
6	Права вимоги до перестраховальників	(8212,1)	(5,46)	(8164,2)	(3,35)	(33528,46)	(24,89)
7	Короткострокові кредити банків	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8	Кредиторська заборгованість за товари, послуги	1565,5	1,04	4450,4	1,83	8900,8	1,7
9	Поточні зобов'язання за розрахунками	2530,5	1,68	12086,3	4,96	33756,9	6,7
ВСЬОГО		150247,6	100	243748,5	100	500189,27	100

В 2016 році в пасивній частині балансу найбільшу питому вагу, що дорівнює 235618,7 тис. грн., та не малу структурну частку займає статутний фонд ПАТ НАСК "Оранта" — 47,1% .

Збільшення статутного фонду стало основним фактором росту власного капіталу компанії.

Основною метою здійснення діяльності ПАТ НАСК "Оранта" як і будь-якої підприємницької діяльності, є отримання прибутку.

Стратегія розширення бізнесу ПАТ НАСК "Оранта" направлена також на підвищення ділової активності в українських регіонах. Компанія в цьому бачить потужний потенціал майбутнього економічного росту країни та підвищення попиту на страхові послуги.

Страхова компанія є великою національною компанією з розгалуженою мережею філій. Компанія протягом останніх років постійно нарощує масштаби страхової діяльності в регіонах, підтримуючи високий рівень надійності та фінансової стабільності. Пріоритетними напрямками розвитку є плідна робота регіональних підрозділів з існуючими клієнтами компанії, участь у регіональних страхових та інвестиційних проектах з метою сприяння економічного розвитку регіонів та підвищення рівня культури управління ризиком.

Майно фірми складається із різноманітних об'єктів обліку - носіїв прав власності окремих суб'єктів. Права кожного власника на майно організації і на участь у його прибутках визначається часткою і формою інвестованих коштів. Вони мають бути чітко відображені у бухгалтерському обліку на підставі відповідних документів. Розкриття цих прав є одним із найважливіших завдань фінансової

звітності. Гарантією захищеності прав власників організації виступає власний капітал [4].

Під власним капіталом розуміють ту частину в активах фірми, яка залишається після вирахування його зобов'язань. Цей підхід називають залишковим принципом визначення капіталу. Тобто підкреслюється, що зобов'язанням перед кредиторами відносно активів фірми надається перевага порівняно з вимогами власників капіталу. Сума власного капіталу - це абстрактна вартість майна, вона не є ні поточною ринковою, ні іншою оцінкою організації для його власників, тобто не відображає поточну вартість прав власників фірми. На величину власного капіталу суттєво впливають складові облікової політики фірми, що стосуються обраних принципів, методів і процедур для визнання та оцінки елементів та статей балансу, зокрема, його активів та зобов'язань.

Власний капітал є основою для початку та продовження господарської діяльності організації, найважливішим показником, оскільки виконує наступні функції:

- відповідальності та захисту прав кредиторів - показує розмір відповідальності кожного учасника за борги фірми;
- довгострокового фінансування - перебуває у розпорядженні підприємства необмежене довго;
- фінансування ризику — власний капітал використовується для фінансування ризикових інвестицій, на що можуть не погодитися кредитори;
- самостійності і впливу - розмір власного капіталу характеризує ступінь незалежності та впливу його власника;
- кредитоспроможності - при наданні кредиту за інших рівних умов, перевага надається

підприємствам з меншою кредиторською заборгованістю та більшим власним капіталом. Зокрема, обчислюється коефіцієнт автономії як відношення власного капіталу підприємства до підсумку балансу, значення якого повинно бути більшим за 0,5 для забезпечення фінансування підприємства за рахунок залучених коштів в допустимих межах;

➤ розподілу доходів і активів - частки окремих власників в капіталі є основою при розподілі доходів та майна підприємства у випадку його ліквідації [3].

Хоча загальна сума власного капіталу розкривається в балансі за його складовими на кінець звітнього і попереднього періодів, власники фірми та інші користувачі фінансової звітності потребують більш детальної інформації про зміни, що відбулися протягом звітнього періоду, причини цих змін. Розкриття такої інформації є метою складання «Звіту про власний капітал», який є однією із основних форм фінансової звітності підприємств.

Складові власного капіталу відображаються в бухгалтерському обліку одночасно з відображенням активів або зобов'язань, які призводять до зміни власного капіталу. Основними складовими власного капіталу є:

- статутний капітал;
- пайовий капітал;
- додатковий вкладений капітал;
- інший додатковий капітал;
- резервний капітал;
- нерозподілений прибуток (непокритий збиток);
- неоплачений капітал;
- вилучений капітал.

Розглянутий звіт показує, за рахунок яких факторів змінилися за рік сума та склад власного капіталу фірми. Для забезпечення порівняльного аналізу інформації в наступні звітні періоди підприємства повинна додавати до річного звіту Звіт про власний капітал за попередній рік.

Таблиця 6

Зміст складових власного капіталу

Стаття власного капіталу	№ графи у Звіті	Зміст
Статутний капітал (рахунок 40)	3	Зареєстрована вартість простих та привілейованих акцій для акціонерних товариств і сума оголошеного статутного капіталу для інших підприємств, зафіксовані в установчих документах
Пайовий капітал (41)	4	Сума пайових внесків спілок та інших підприємств, якщо це передбачено установчими документами
Додатковий вкладений капітал (421)	5	Сума перевищення вартості продажу акцій над номінальною вартістю (емісійний дохід)
Інший додатковий капітал (рахунки 422-425)	6	Сума дооцінки необоротних активів, вартість активів, безоплатно отриманих підприємством від фізичних або юридичних осіб, інші види додаткового капіталу.
Резервний капітал (43)	7	Сума резервів, створених АТ відповідно до чинного законодавства або статутних документів
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) (44)	8	Прибуток, реінвестований у підприємство, або непокритий збиток
Неоплачений капітал (46)	9	Заборгованість власників (учасників) по внесках до статутного капіталу
Вилучений капітал (45)	10	Фактична собівартість акцій власної емісії, викуплених товариством у своїх акціонерів

Дані звіту про власний капітал використовують для аналізу стану та руху власного капіталу організації.

Аналізуючи власний капітал, необхідно звернути увагу на співвідношення коефіцієнтів надходження і вибуття. Якщо значення коефіцієнтів надходження перевищують значення коефіцієнтів вибуття, то на фірмі відбувається процес нарощування власного капіталу, і навпаки.

Розрахункові алгоритми:

➤ вартість капіталу — ціна, яку підприємство платить за залучення капіталу із різних джерел;

➤ вартість власного капіталу, що залучається за рахунок внутрішніх джерел, — визначається нормою прибутку, яку бажають отримати власники підприємства, розраховується як відношення прибутку, що направляється власникам підприємства на вкладений ними капітал у формі дивідендів, відсотків тощо до суми власного капіталу;

➤ коефіцієнт автономії — показує, в якій наступні активи, що використовуються фірмою, сформовані за рахунок власного капіталу, та наскільки фірма незалежна від зовнішніх джерел фінансування; розраховується як відношення власного капіталу підприємства на певну дату та загальної вартості усіх активів організації на певну дату;

➤ коефіцієнт маневреності власного капіталу — показує, яку частку займає власний капітал, що інвестується в оборотні активи, в загальній сумі власного капіталу (тобто, характеризує ступінь мобільності, гнучкості використання власних коштів підприємства); розраховується як відношення робочого капіталу (чистих оборотних активів) до загальної суми власного капіталу підприємства;

➤ кількість оборотів власного капіталу за період - розраховується як відношення чистого доходу підприємства за період до середньої суми

власного капіталу в періоді;

➤ тривалість обороту власного капіталу — розраховується як відношення кількості днів періоду до кількості оборотів власного капіталу за період;

➤ коефіцієнт рентабельності власного капіталу — характеризує рівень прибутковості

власного капіталу, вкладеного в підприємство, розраховується як відношення суми загального прибутку підприємства до середньої суми власного капіталу підприємства в періоді.

За допомогою таблиці (7) проаналізуємо динаміку власного капіталу ПАТ НАСК «ОРАНТА»

Таблиця 7

Динаміка власного капіталу ПАТ НАСК «ОРАНТА» за досліджуваний період

Показники	2014р. тис. грн.	2015р. тис. грн.	2016р. тис. грн.	Відхилення 2016р. до 2014р., тис. грн.
Статутний капітал	113624,1	163624,1	235618,7	121994,6
Додатковий вкладений капітал	-	76250,0	76250,0	76250,0
Інший додатковий капітал	2892,6	2521,1	2193,36	699,24
Резервний капітал	467,8	467,8	467,8	-
Пайовий капітал	-	-	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	4143,2	100497,1	155645,79	151502,59
Неоплачений капітал	-	-	-	-
Вилучений капітал	-	-	-	-
Разом	121127,7	142365,9	158884,07	37756,37

Із даної таблиці видно, що сума власних і пріривняних до них коштів за звітний період збільшилася на 37756,37 тис. грн. і в 2016 році рівнялася 158884,07 тис. грн. Це відбулося, в основному, за рахунок збільшення нерозподіленого прибутку і статутного капіталу, які становлять основну частину власного капіталу досліджуваної фірми. Статутний капітал досліджуване підприємство сформувало в 2014 році і це відображено в даній таблиці, він становив в цей період 113624,1 тис. грн.

Необхідно відмітити, що на протязі досліджуваного періоду ПАТ НАСК „ОРАНТА” отримувала прибутки від своєї фінансової діяльності. Якщо в 2014 році величина нерозподіленого прибутку організації становила 4143,2 тис. грн., то в 2015 році вона збільшилася в два рази і досягла 100497,1 тис. грн. В 2016 році нерозподілений прибуток і надалі мав тенденцію до збільшення і досяг величини 155645,79 тис. грн. Як уже раніше відмічалось статутний капітал досліджуваної організації в 2014 році досяг розміру в 113624,1 тис. грн. На протязі двох останніх досліджуваних років, його розмір збільшувався з кожним роком. Звертає на себе увагу відсутність неоплаченого, вилученого, пайового, капіталів. В досліджуваній установі дані складові власного капіталу поки що не використовують. Це саме стосується додаткового вкладеного капіталу і іншого додаткового капіталу.

Висновки. Створення дієвої системи захисту інтересів громадян, підприємців, держави, підтримка соціальної стабільності суспільства неможливе без ефективного функціонування ринку страхових послуг із широким спектром усіх його галузей та видів.

Завдяки змінам у законодавстві вихід українського страхового ринку на якісно новий етап розвитку дозволить вітчизняним страховикам наблизитися до конкуренції з іноземними компаніями і, з

огляду на досить молодий вік страхового ринку України, всебічно вивчати досвід наших закордонних партнерів і колег.

У першому розділі магістерської роботи висвітлюються теоретичні основи розвитку страхових відносин.

Основним нормативно-правовим документом, який регулює страхові відносини в Україні є Закон України «Про страхування» від 2001 року, який був прийнятий 1996 року.

Страхування – це вид цивільно-правових відносин щодо захисту майнових інтересів громадян та юридичних осіб у разі настання певних подій (страхових випадків), визначених договором страхування або чинним законодавством, за рахунок грошових фондів, які формуються шляхом сплати громадянами та юридичними особами страхових платежів (страхових премій).

Страховиками є фінансові установи, створені у формі акціонерних, повних командитних товариств згідно ЗУ «Про господарські товариства», з урахуванням особливостей, передбачених Законом України «Про страхування», а також ті, які одержали у визначеному порядку ліцензію на проведення страхової діяльності. Страхова діяльність в Україні проводиться тільки страховиками резидентами України.

Страховальниками визнаються юридичні особи або дієздатні громадяни, які уклали зі страховиками договори страхування.

Об'єктом дослідження було обрано ПАТ «Страхова компанія «ОРАНТА» здобула репутацію міцної, фінансово потужної компанії, яка бездоганно виконує свої зобов'язання та завжди готова взяти на себе турботу про життя, здоров'я та майно клієнтів.

Компанія представлена розгалуженою регіональною мережею по всій Україні, яка включає 25 філій і більше 430 Центрив продажів, 25 Центрив вре-

гулювання збитків, 25 Центрив медичного асистанса по всій Україні, власний Контакт-центр. Агентська мережа компанії налічує більше 4600 страхових агентів.

Досліджувана страхова компанія пропонує більше 60 страхових продуктів по обов'язкових і добровільних видах страхування для фізичних осіб, представників малого і середнього бізнесу, підприємств різних галузей економіки, корпорацій, холдингів і фінансових груп.

ПАТ Національна Страхова компанія «ОРАНТА» поступово стабільно збільшує свої активи і говорить про те, що компанія дійсно є одним із лідерів в сфері страхової діяльності, і планує своє майбутнє на отримання прибутків.

На протязі досліджуваного періоду його розмір завжди збільшувався. Досліджуючи власний капітал фірми, доцільно розглянути як ефективно використовують його у своїй виробничій діяльності господарюючі суб'єкти. Оптимальне використання його дозволить підвищити ефективність управління власними фінансовими ресурсами.

Список літератури

1. Aleskerova Yu., Mulyk T., Fedoryshyna L. (2018) Improving credit protection analysis methods Reports of main agricultural enterprises. Baltic Journal of Economic Studies, vol.4, nn2, pp.1-7.
2. Aleskerova Yu., Fedoryshyna L. (2018) Analysis of investment activities of enterprises of Ukraine. Economic system development trends: the experience

of countries of Eastern Europe and prospects of Ukraine, pp.1-17.

3. Aleskerova Yu., Fedoryshyna L., Koval N. (2018) Features of loan security for the reproduction of fixed assets for agricultural purposes. Baltic Journal of Economic Studies, vol.4, nn 4, pp.1-5.

4. Aleskerova Y., Kovalenko L., Havryliuk V. (2019) Innovative financial criteria for methodological approaches to the assessment of agrarian insurance. Baltic Journal of Economic Studies. 2019. vol. 5, no. 4. pp. 34-41.

5. Koval N., Priamuhina N., Zhmurko I. (2020) Analyz economic - financial experience of the world countries in the system of pension insurance. Baltic Journal of Economic Studies. vol 6, no 1. pp.1-7.

6. Rogach S., Vdovenko L., Polishchuk O. (2019). Agriculture of Ukraine under the joint policy of the European Union. Baltic Journal of Economic Studies, vol.5, nn3, pp.178-183.

7. Тодосійчук В.Л. Концептуальні засади управління фінансовими ресурсами державного підприємства. Інфраструктура ринку. 2018.- Вип. 26. С. 56-64.

8. Fedoryshyna L., Todosiychuk V. Analiz controlling financial risks of enterprise. Polish journal of science. - 2019. - № 21, Vol. 2. - P. 30-42.

9. Todosiychuk V. Public administration of anti-inflation policy in the system of monetary regulation of economy. Znanstvena misel journal. The journal is registered and published in Slovenia. - 2019. - Vol. 2, № 34. - S. 44-52.

АНАЛІЗ СКЛАДНИКІВ ЕКОЛОГІЧНО СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ НА ПРИКЛАДІ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Томащук І.В.

*асистент кафедри аналізу та статистики
Вінницький національний аграрний університет,
Вінниця*

ANALYSIS OF COMPONENTS OF ENVIRONMENTALLY SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF RURAL TERRITORIES IN THE CONDITIONS OF GLOBAL CHALLENGES ON THE EXAMPLE OF THE VINNYA REGION

Tomashuk I.

*assistant of the department of analysis and statistics
Vinnytsia National Agrarian University
Vinnytsia*

Анотація

У статті розглядаються екологічні пріоритети розвитку сільських територій. Підкреслюється, що екологічний стан сільських територій супроводжується негативними змінами в екосистемах біосфери, значним зниженням біопродуктивності та біорізноманіття, виснаженням ґрунтів та мінеральних ресурсів та безпрецедентним збільшенням забруднення всіх геосфер.

Все це межує з руйнуванням людського середовища. Дослідження виникнення екологічної складової сталого розвитку свідчить про важливість цього явища для сільських територій України. Підкреслюється, що для забезпечення сталого розвитку території як екосистеми необхідно враховувати зв'язок економічної, соціальної та екологічної складових її розвитку в симбіозі із загальною накопиченою енергією природного середовища (поновлюваної та невідновлюваної).

No 44 (2020)

P.3
The scientific heritage

(Budapest, Hungary)

The journal is registered and published in Hungary.
The journal publishes scientific studies, reports and reports about achievements in different scientific fields. Journal is published in English, Hungarian, Polish, Russian, Ukrainian, German and French.
Articles are accepted each month. Frequency: 12 issues per year.

Format - A4
ISSN 9215 — 0365

All articles are reviewed
Free access to the electronic version of journal

Edition of journal does not carry responsibility for the materials published in a journal. Sending the article to the editorial the author confirms it's uniqueness and takes full responsibility for possible consequences for breaking copyright laws

Chief editor: Biro Krisztian
Managing editor: Khavash Bernat

- Gridchina Olga - Ph.D., Head of the Department of Industrial Management and Logistics (Moscow, Russian Federation)
- Singula Aleksandra - Professor, Department of Organization and Management at the University of Zagreb (Zagreb, Croatia)
- Bogdanov Dmitrij - Ph.D., candidate of pedagogical sciences, managing the laboratory (Kiev, Ukraine)
- Chukurov Valeriy - Doctor of Biological Sciences, Head of the Department of Biochemistry of the Faculty of Physics, Mathematics and Natural Sciences (Minsk, Republic of Belarus)
- Torok Dezso - Doctor of Chemistry, professor, Head of the Department of Organic Chemistry (Budapest, Hungary)
- Filipiak Pawel - doctor of political sciences, pro-rector on a management by a property complex and to the public relations (Gdansk, Poland)
- Flater Karl - Doctor of legal sciences, managing the department of theory and history of the state and legal (Koln, Germany)
- Yakushev Vasilij - Candidate of engineering sciences, associate professor of department of higher mathematics (Moscow, Russian Federation)
- Bence Orban - Doctor of sociological sciences, professor of department of philosophy of religion and religious studies (Miskolc, Hungary)
- Feld Ella - Doctor of historical sciences, managing the department of historical informatics, scientific leader of Center of economic history historical faculty (Dresden, Germany)
- Owczarek Zbigniew - Doctor of philological sciences (Warsaw, Poland)
- Shashkov Oleg - Candidate of economic sciences, associate professor of department (St. Petersburg, Russian Federation)

«The scientific heritage»
Editorial board address: Budapest, Kossuth Lajos utca 84,1204
E-mail: public@tsh-journal.com
Web: www.tsh-journal.com